

instanța de fond: I. Druță

2rh-286/14

instanța de apel: I. Secrieru, M. Anton, A. Gavrilița

I. Sîrcu, V. Clevadă, I. Oprea,

I. Druță, T. Chișca-Doneva

Î N C H E I E R E

10 decembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Valentina Clevadî
Iuliana Oprea
Sveatoslav Moldovan
Tamara Chișca-Doneva

examinând cererea de revizuire depusă de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Chiriac Andrei împotriva SIA „Aroma Floris S”, Riga Letonia cu privire la încasarea datoriei,

împotriva încheierii Curții Supreme de Justiție din 19 februarie 2014, prin care a fost admisă cererea de revizuire depusă de reprezentantul Guvernului la Curtea Europeană a Drepturilor Omului – Agentul Guvernamental Lilian Apostol, casată decizia Curții de Apel Chișinău din 01 iunie 2011 și încheierea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 20 decembrie 2012 și menținută în vigoare hotărîrea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 18 octombrie 2010, fiind constatată violarea drepturilor lui Chiriac Andrei Garantat de Articolul 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și a art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție și încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Chiriac Andrei, prejudiciul material, dobînda de întârziere și cheltuielile de judecată, fiind retras de la executare titlul executoriu nr. 2-442/2010, emis în baza hotărîrii Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 18 octombrie 2010,

c o n s t a t ă :

La 21 septembrie 2009 Chiriac Andrei a depus cerere de chemare în judecată împotriva SIA „Aroma Floris, S” cu privire la încasarea sumei în mărime de 46718 dolari SUA și 114 219,56 euro.

În motivarea acțiunii a indicat că la data de 28 mai 2004 prin ordonanța Curții de Apel Economice a fost admisă cererea SIA „Aroma Floris, S” Riga, în temeiul căreia s-a dispus executarea silită obligațiilor, ce rezultă din actul din 25 iunie 2003 a SA „Aroma” față de SIA „Aroma Floris, S” Riga în sumă de 871979,11 dolari SUA, ordonanța devenind definitivă și executorie, dar imposibil de executat pe parcursul unei perioade îndelungate pe teritoriul Republicii Moldova.

Susține că în luna iunie 2004, deținătorul pachetului majoritar al SIA „Aroma Floris S” Alexandru Florea i-a propus o ofertă de colaborare în vederea prestării serviciilor juridice în fața Curții Europene a Drepturilor Omului.

Menționează că la 01 iulie 2004 a fost semnat contractul cu SIA „Aroma Floris, S” Riga, conform căror clauze, ultima urma să-i achite 6 % din suma de bază, ce constituie 46718 dolari SUA, iar în caz de câștig de cauză, urma să achite un premiu de 28 % din suma de bază, la 12 februarie 2007, fiind semnat și contractul adițional la contractul dat.

Afirmă că și-a îndeplinit obligațiile asumate, exemplificând în acest sens că a perfectat și a depus cererea SIA „Aroma Floris S” către Guvernul Republicii Moldova, la 26 martie 2006 a comunicat cererea Guvernului Republicii Moldova, iar la 17 noiembrie 2006 a depus observații la CEDO în acest sens.

Ulterior, însă, Guvernul Republicii Moldova a inițiat procedura de încheiere a unui acord amiabil cu pârâtul, iar la 27 decembrie 2007, SIA „Aroma Floris S” a retras procura eliberată pe numele său în contextul expirării termenului.

Menționează că deși, prin scrisoarea din 18 ianuarie 2008, SIA „Aroma Floris S” i-a recunoscut creanța aferentă contractului din 01 iunie 2004 și 12 februarie 2017, pârâtul se eschivează de la achitarea onorariului conform clauzelor contractului încheiat.

Concomitent, invocă că, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 15 mai 2008, a fost recunoscută violarea de către Statul Republica Moldova a art. 1§1 și art. 1 a Protocolului 1 a CEDO, prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM fiind încasat în beneficiul SIA „Aroma Floris S” suma de 771979,11 dolari SUA și suma de 408097,11 euro, dintre care 404797,11 euro cu titlu de prejudiciu material și 2500 euro cu titlu de prejudiciu moral, sumele date fiind transferate de către Ministerul Finanțelor RM în beneficiul SIA „Aroma Floris S” ce se confirmă prin ordinele de plată eliberate în acest sens.

Solicită Chiriac Andrei instanței de judecată încasarea din contul SIA „Aroma Floris, S” Riga în beneficiul său a datoriei în mărime de 46718 dolari SUA și 114 219,56 euro; încasarea din contul SIA „Aroma Floris, S” Riga în beneficiul său cu titlu de dobândă de întârziere suma de 18 982,41 dolari SUA și 46 409,18 euro și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 18 octombrie 2010 acțiunea a fost admisă, fiind încasat din contul SIA „Aroma Floris S” Riga în beneficiul lui Chiriac Andrei suma datoriei de bază în mărime de 46718 dolari SUA, la cursul Băncii Naționale a Moldovei constituind suma de 537147,11 lei, suma de 114219,56 euro, la cursul Băncii Naționale a Moldovei fiind 1857004,45 lei și dobânda de întârziere aferentă datoriilor în mărime de 18982,41 dolari SUA, la cursul Băncii Naționale a Moldovei constituind suma de 22805,30 lei și 46409,18 euro, la cursul Băncii Naționale a Moldovei constituind suma de 754529,73 lei.

Tot prin aceeași hotărâre a fost încasat din contul SIA „Aroma Floris S” în beneficiul lui Chiriac Andrei suma de 8000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată și încasat din contul SIA „Aroma Floris S” Riga în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 24000 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 01 iunie 2011 a fost admis apelul declarat de către SIA „Aroma Floris S”, casată hotărârea primei instanțe și restituită pricina spre rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 20 decembrie 2012, acțiunea a fost scoasă de pe rol.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 19 februarie 2014, a fost admisă cererea de revizuire depusă de reprezentantul Guvernului la Curtea Europeană a Drepturilor Omului – Agentul Guvernamental Lilian Apostol, a fost casată decizia instanței de apel și încheierea primei instanțe și a fost menținută hotărîrea primei instanțe.

Totodată a fost constatată violarea drepturilor lui Chiriac Andrei Garandat de Articolul 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și a art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție și a fost încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul lui Chiriac Andrei în contul reparării prejudiciului material suma de 3377486 lei și dobînda de întârziere în mărime de 969415 lei, iar în total prejudiciul material în mărime de 4346901 (patru milioane trei sute patruzeci și șase mii nouă sute una) lei, în contul reparării prejudiciului moral suma de 15 000 (cincisprezece mii) lei, și în calitate de costuri și cheltuieli suma de 1 840 (una mie opt sute patruzeci) lei.

De asemenea a fost retras titlul executoriu nr. 2-442/2010 din 18 octombrie 2010 emis de Judecătoria Botanica mun. Chișinău privind încasarea din contul SIA „Aroma Floris S” Riga în beneficiul lui Chiriac Andrei a sumei datoriei de bază în mărime de 46718 dolari SUA, care conform cursul Băncii Naționale a Moldovei, la momentul emiterii hotărîrii, a constituit suma de 537147,11 lei, suma de 114219,56 euro, care conform cursul Băncii Naționale a Moldovei, la momentul emiterii hotărîrii, a constituit suma de 1857004,45 lei și dobînda de întârziere aferentă datoriilor în mărime de 18982,41 dolari SUA, care conform cursul Băncii Naționale a Moldovei, la momentul emiterii hotărîrii, a constituit suma de 22805,30 lei și 46409,18 euro, care conform cursul Băncii Naționale a Moldovei, la momentul emiterii hotărîrii, a constituit suma de 754529,73 lei, cît și a sumei de 8000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 02 aprilie 2014, a fost respinsă cererea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău cu privire la explicarea încheierii Curții Supreme de Justiție din 19 februarie 2014.

La 14 iulie 2014, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a depus cerere de revizuire împotriva încheierii Curții Supreme de Justiție din 19 februarie 2014, solicitînd admiterea cererii, casarea încheierii cu menținerea deciziei instanței de apel și încheierii primei instanțe.

În motivarea cererii de revizuire Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a invocat că încheierea contestată este neîntemeiată și pasibilă anulării, deoarece instanța a admis cererea de revizuire și a decis în mod discreționar, în lipsa Ministerului Finanțelor încasarea unei sume colosale din bugetul de stat în beneficiul unei persoane fizice, în timp ce litigiul este de fapt dintre doi subiecți de drept privat, în care statul Republica Moldova nu are calitatea de debitor.

Menționează că prin hotărîrea Judecătoriei Botanica din 18 octombrie 2010, instanța de judecată în componența judecătorului Ion Druță a dispus încasarea din contul SIA „Aroma Floris S” Riga (Letonia) în beneficiul lui Chiriac Andrei a unor sume bănești cu titlu de datorie, dobînda de întârziere și cheltuieli de judecată și în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 24 000 lei.

Astfel prin prisma prevederilor pct. 5 al. (1,2) și pct. 6 al. (89) al Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor al RM, aprobat prin Hotărîrea

Guvernului nr. 1265 din 14 noiembrie 2008, Ministerul Finanțelor urma să fie obligatoriu introdus în proces la faza examinării revizuirii, deoarece instanța de judecată a dispus fără drept de replică încasarea unor mijloace bănești din bugetul de stat, fără ca Ministerul Finanțelor să poată formula și expune poziția, încălcându-se astfel prevederile art. 449 lit. c) din Codul de procedură civilă și dreptul la un proces echitabil, garantat de art.6 par. 1 din Convenția europeană.

Afirmă că obligativitatea absolută de atragere în proces în ordine de revizuire a Ministerului Finanțelor era determinată nu în ultimul rând și de faptul că prin hotărârea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 18 octombrie 2010 s-a dispus încasarea de la persoana juridică SIA „Aroma Floris S” Riga (Letonia), ce deținea calitatea de pîrît, în beneficiul statului a sumei de 24 000 lei cu titlu de taxă de stat.

Prin urmare, bugetul de stat a fost prejudiciat nu doar cu suma de 4 363 741 lei adjudecată în beneficiul lui Chiriac Andrei, ci și cu suma de 24 000 lei, care nu a fost achitată de debitorul SIA „Aroma Floris S” Riga (Letonia) cu titlu de taxă de stat, prejudiciul cauzat statului constituind suma de 4 387 741 lei, ce este format din 4 363 741 lei + 24 000 lei = 4 387 741 lei.

Mai menționează că prin neatragera în proces, au fost încălcate atît prevederile art.449 lit. c) din Codul de procedură civilă, cît și dreptul la un proces echitabil, garantat de art.6 par. 1 din Convenția europeană, Ministerul Finanțelor fiind lipsit de dreptul de a-și formula poziția pe marginea revizuirii declarate de către Agentul Guvernamental.

Astfel, reiterează că doi din cei cinci judecători (Tamara Chișca-Doneva și Iuliana Oprea) s-au pronunțat împotriva admiterii cererii de revizuire a Agentului Guvernamental, iar votul judecătorului Ion Druță consideră că a fost unul decisiv la adoptarea încheierii Curții Supreme de Justiție privind admiterea cererii de revizuire.

În această ordine de idei, relevă că judecătorul Ion Druță care a examinat în fond această cauză, și a pronunțat hotărârea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 18 octombrie 2010 cu privire la încasarea din contul lui SIA „Aroma Floris S” Riga (Letonia) a sumelor bănești în beneficiul lui Chiriac Andrei, în temeiul art. 50 al. (1) lit. e), 52 alin. (1) CPC, urma să se abțină de la examinarea acestei cauze în ordine de revizuire pentru examinarea echitabilă a cauzei.

Or, cererea de revizuire declarată de către Agentul Guvernamental și examinată de către Curtea Supremă de Justiție nu reprezintă o procedură clasică de revizuire, ea fiind examinată de către o altă instanță (în toate cazurile de către Curtea Supremă de Justiție), decît cea care a emis hotărârea, iar prin neatragera în proces a Ministerului Finanțelor în ordinea de revizuire, Ministerul a fost lipsit în mod arbitrar de dreptul de a formula și înainta o cerere de recuzare împotriva judecătorului Ion Druță.

Totodată remarcă revizuentul că prin dispunerea încasării sumelor enunțate din bugetul de stat în urma examinării pricinii în ordine de revizuire, instanța supremă a încălcat și prevederile art. 453 din CPC și nu a reținut cauza spre examinare cu citarea tuturor părților, conform regulilor generale stabilite de Codul de Procedură Civilă, ignorînd astfel și prevederile pct. 29 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție „Cu privire la practica aplicării de către instanțele de judecată a legislației procedurale la examinarea pricinilor civile în ordine de revizuire”, care indică că în cazul admiterii cererii de revizuire, actul judecătoresc contestat urmează a fi casat, iar cauza rejudecată.

În context menționează că actualmente în speță există două hotărîri privind încasarea aceleiași sume din contul a două entități diferite SIA „Aroma Floris S” Riga (Letonia) și bugetul de stat, fapt care este inadmisibil, cu atît mai mult că este

neînțeleasă și modalitatea în care Curtea Supremă de Justiție a dispus menținerea integrală a hotărârii Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 18 octombrie 2010 cu privire la încasarea anumitor sume din contul SIA „Aroma Floris S” Riga (Letonia) și adjudecarea aceluiași sume de la bugetul de stat.

În acest sens, consideră că Curtea Supremă de Justiție nu a fost în drept de a dispune retragerea titlului executoriu privind încasarea datoriei din contul SIA „Aroma Floris S” Riga (Letonia), în condiția în care a menținut hotărârea judecătorească, în temeiul căreia a fost emis titlul executoriu menționat.

La fel invocă revizuentul că, din materialele cauzei rezultă că SIA „Aroma Floris S” Riga (Letonia) nu a omis termenul de declarare a apelului, iar cererea înaintată de către Agentul Guvernamental nu putea fi admisă în temeiul art.449 lit. g) CPC, deoarece în speță nu a avut loc inițierea procedurii de reglementare amiabilă.

La 10 noiembrie 2014, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a depus cerere de revizuire suplimentară, în care cu referire la respectarea termenului de contestare cu apel a hotărârii primei instanțe de către SIA „Aroma Floris S”, a invocat că pîrîtul SIA „Aroma Floris S” Riga (Letonia) nu a fost citat legal pentru ședința din 18 octombrie 2014, deoarece citarea prin intermediul unui ziar local nu constituie citare legală, în condiția în care pîrîtul este din altă țară, și nu are reprezentanțe pe teritoriul Republicii Moldova.

Insistă că pronunțarea hotărârii primei instanțe a avut loc în lipsa pîrîtului, fapt ce se confirmă prin procesul-verbal al ședinței de judecată din 18 octombrie 2014, și căruia nu i-a fost comunicată în termenul legal despre hotărârea adoptată, or, scrisoarea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 05 noiembrie 2010 anexată la dosar, redactată în limba română și nesemnată de judecător sau greșier nu poate confirma recepționarea de către pîrît a hotărârii.

Cu referire la cele relatate, susține că conform înscrisurilor din dosar, hotărârea motivată a primei instanțe, a fost comunicată pîrîtului la 11 februarie 2011 (conform înscrisului din dosar), iar la data de 28 februarie 2011 (și anume peste 17 zile de la comunicarea hotărârii), reprezentantul SIA „Aroma Floris S” a declarat apel la Curtea de Apel Chișinău, respectînd, astfel, termenul de declarare a apelului prevăzut de art. 362 CPC în vigoare la momentul depunerii apelului.

Relevă că Curtea de Apel Chișinău nu avea obligația și nici nu putea să se expună asupra omiterii termenului de apel, din simplul motiv că reclamantul Chiriac Andrei nu a invocat omiterea termenului, iar în dosar există probe care confirmă că apelantul a luat cunoștință cu hotărârea motivată cu 17 zile înainte de depunerea apelului.

Mai menționează revizuentul că instanța a eliberat titlul executoriu în baza unei hotărâri, care nu a devenit irevocabilă, deoarece la data cînd a fost eliberat titlu executoriu, nu exista nici o dovadă că pîrîtul a luat cunoștință de hotărârea motivată, fapt confirmat și prin cererea lui Chiriac Andrei adresată către CEDO, în care se invocă curgerea termenului de apel din data de 23 noiembrie 2010, dată cînd SIA „Aroma Floris S” Riga a recepționat somația executorului judecătoresc din 09 noiembrie 2010.

În asemenea condiții, consideră că somația executorului judecătoresc din 09 noiembrie 2010, nu poate constitui dovadă de aducere la cunoștință a hotărârii motivate, iar acest act procedural, de altfel ca și toate actele procedurale în legătură cu examinarea cazului dat urma să fie efectuat în strictă conformitate cu Tratatul bilateral încheiat între Republica Moldova și Republica Letonia „cu privire la asistența juridică și la raporturile juridice în materie civilă, familială și penală”, ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr.

1487 din 10 iunie 1993, care în mod expres instituie regula că la acordarea asistenței juridice (asistența juridică prin prisma art. 3 din Tratat presupune - îndeplinirea acțiunilor procesuale, interogarea părților, cercetarea judiciară, înmînarea și expedierea actelor și nu în ultimul rînd recunoașterea și executarea deciziilor judecătorești, etc), instituțiile părților contractante, nu comunică direct între ele, ci doar prin intermediul Ministerului Justiției și Procuraturii din cele două state.

Mai mult invocă că, orice cerere ce privește asistența juridică urmează a fi tradusă în limba de stat a executorului, în speță - în limba letonă (art. 5 din Tratat). Totodată, actele expediate de către instituțiile de justiție în scopuri de asistență juridică trebuie să fie semnate de persoana competentă și certificate cu ștampila și stema de stat (art. 6 din Tratat). Dovada de înmînare a actelor presupune informații privind data și locul înmînării, precum și persoana căreia i se înmînează actul (art. 10 din Tratat).

Suplimentar, afirmă că articolul 449 lit. g) din Codul de procedură civilă, acordă dreptul la inițierea unei revizuiri de către Agentul guvernamental în situația în care CEDO sau Guvernul Republicii Moldova a inițiat o procedură de reglementare pe cale amiabilă într-o cauză pendinte împotriva Republicii Moldova.

Legea cu privire la Agentul guvernamental stabilește că, soluționarea pe cale amiabilă a unei cauze împotriva Republicii Moldova, în temeiul unei cereri individuale, se face printr-un acord privind o astfel de soluționare, încheiat între Guvernul Republicii Moldova, reprezentat de Agentul guvernamental și reclamant, (art.13 Legea privind agentul guvernamental), iar lipsa acestui acord, implică lipsa temeiului de la art. 449 lit. g) și lipsa calității de subiect de la art. 447 lit. c) din Codul de procedură civilă.

Totodată invocă că pentru soluționarea pe cale amiabilă a unei cauze, Agentul guvernamental solicită avizul Ministerului Finanțelor, altor autorități publice sau organe de resort cărora li se atribuie ca învinuire pretinsa încălcare a drepturilor reclamantului, aceasta fiind o condiție imperativă impusă de lege.

Însă, în speță, nu a fost solicitat avizul Ministerului Finanțelor, pentru a diminua presiunea asupra bugetului, și mai mult nici avizul Curții de Apel Chișinău în calitate de autoritate căreia i se impută încălcarea drepturilor reclamantului, practic lipsind Curtea de Apel Chișinău (judecătorii vizați) de dreptul de a-și argumenta acțiunile, fiindu-i atribuită o încălcare care de fapt nu a avut loc.

De asemenea, mai afirmă revizuentul că prin prisma pct. 6 alin. 89) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1265 din 14 noiembrie 2008, Ministerul Finanțelor reprezintă bugetul de stat în instanțele judecătorești.

În această ordine de idei sunt eronate argumentele precum că Ministerul Finanțelor nu a fost atras în proces, deoarece Agentul guvernamental reprezintă Statul Republica Moldova în asemenea categorii de litigii, deoarece Agentul guvernamental reprezintă Guvernul Republicii Moldova doar la CEDO.

Astfel, nici un act normativ în vigoare nu atribuie Agentului Guvernamental împuterniciri și drepturi de a reprezenta celelalte autorități ale statului în fața instanțelor naționale, în special ale bugetului de stat și urmează a fi distinse între competențele de reprezentare în fața CEDO și în fața instanțelor naționale, întrucît prin inițierea unei acțiuni litigioase ce tinde să afecteze bugetul de stat, fără antrenarea în proces a reprezentantului de drept împuternicit prin act normativ, se aduce atingere gravă și iremediabilă nu doar normei de drept material și procedural, ci și stabilității și securității economice a statului, fapt ce ar putea genera consecințe negative.

Relevă că reglementările art. 447 lit. c) și art. 449 lit. g) din Codul de procedură civilă servesc doar ca temei de formulare și înaintare a unei cereri de revizuire și nicidecum de îngădire și limitare a drepturilor unei persoane, în speță a Ministerului Finanțelor în calitate de administrator a bugetului de stat.

Totodată, accentuează faptul că și jurisprudența Curții Europene stabilește că în situații similare acesteia, cererile de revizuire urmează a fi admise, în caz contrar fiind încălcat art.6 din Convenția Europeană, or în acest sens, subliniază că Curtea Europeană a statuat că respingerea cererii de revizuire a unei persoane neantrenate în proces, căreia i-au fost afectate drepturile și interesele printr-o hotărîre judecătorească, constituie încălcarea art.6 din Convenția Europeană.

Iar suplimentar, precizează că constatările conținute în Nota Inspecției Judiciare din 03 septembrie 2014, urmează a fi calificate ca temei de revizuire prevăzut de art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă or, prin nota dată Inspecția judiciară a constatat că termenul de contestare cu apel de către SIA „Aroma Floris S” a hotărîrii primei instanțe nu a fost omis în această speță.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră cererea de revizuire depusă de către Ministerul Finanțelor al RM întemeiată și care urmează a fi admisă din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 451 alin. (1) CPC, cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art. 447, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art. 449 și anexându-se probele ce le confirmă.

În conformitate cu art. 453 al. (1) lit. b) CPC, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite încheierea de admitere a cererii de revizuire și de casare a hotărîrii sau deciziei supuse revizuirii.

Cu referire la prevederile citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că Ministerul Finanțelor al RM, având în susținere și dispoziția art. 6 alin. (1) al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului, art. 447 lit. b) și 449 lit. c) CPC, dispune de dreptul de a depune cererea de revizuire în cauză, care se impune a fi admisă cu casarea integrală a Încheierii Curții Supreme de Justiție din 19 februarie 2014, cu reținerea pricinii pentru examinarea cererii de revizuire a Agentului Guvernamental la Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Curtea Supremă de Justiție, în alt complet de judecatori.

În susținerea opiniei enunțate Colegiul invocă și art.6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care stipulează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Conform art. 14 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau orice alta situație.

Astfel, după cum rezultă din actele cauzei, la 21 septembrie 2009, Chiriac Andrei a depus cerere de chemare în judecată împotriva SIA „Aroma Floris, S” Riga, prin care a solicitat încasarea datoriei în mărime de 46718 dolari SUA și 114 219,56 euro, a dobânzii de întârziere în mărime de 18 982,41 dolari SUA și 46 409,18 euro și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 18 octombrie 2010 acțiunea a fost admisă, fiind încasat din contul SIA „Aroma Floris S” Riga în beneficiul lui Chiriac Andrei suma datoriei de bază în mărime de 46718 dolari SUA, la cursul Băncii Naționale a Moldovei care constituie suma de 537147,11 lei, suma de 114219,56 euro, la cursul Băncii Naționale a Moldovei fiind 1857004,45 lei și dobânda de întârziere aferentă datoriilor în mărime de 18982,41 dolari SUA, la cursul Băncii Naționale a Moldovei care constituie suma de 22805,30 lei și 46409,18 euro, la cursul Băncii Naționale a Moldovei care constituie suma de 754529,73 lei.

Tot prin aceeași hotărâre a fost încasat din contul SIA „Aroma Floris S” în beneficiul lui Chiriac Andrei suma de 8000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată și încasat din contul SIA „Aroma Floris S” Riga în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 24000 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 01 iunie 2011 a fost admis apelul declarat de către SIA „Aroma Floris S”, casată hotărârea primei instanțe, iar pricina fiind restituită spre rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Rejudecând pricina, Judecătoria Botanica mun. Chișinău prin încheierea din 20 decembrie 2012, a scos de pe rol cererea de chemare în judecată înaintată de către Chiriac Andrei, din motivul neprezentării participanților la proces.

Însă la 13 martie 2013 Guvernul Republicii Moldova și-a exprimat poziția în favoarea reglementării amiabile a cauzei pendinte la Curtea Europeană a Drepturilor, Chiriac Andrei contra Moldovei, în vederea evitării unei eventuale constatări a încălcărilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale de către Curte în cauza dată.

Iar prin înaintarea cererii de revizuire la 25 aprilie 2013, Agentul Guvernamental al Curtea Europeană a Drepturilor Omului, a solicitat casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 01 iunie 2011 și recunoașterea expresă a violării drepturilor lui Chiriac Andrei garantate de art. 6§1 din Articolul 1 din Protocolul 1 la Convenție și, după caz acordarea satisfacției echitabile pentru violarea constatată prin aplicarea directă a art. 41 din Convenție.

Ca urmare a cererii de revizuire depuse de către Agentul Guvernamental al RM, prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 19 februarie 2014, cererea de revizuire a fost admisă, fiind casată decizia instanței de apel și încheierea primei instanțe și menținută hotărârea primei instanței.

Totodată a fost constatată violarea drepturilor lui Chiriac Andrei Garandat de Articolul 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și a art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție și a fost încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul lui Chiriac Andrei în contul reparării prejudiciului material suma de 3377486 lei și dobânda de întârziere în mărime de 969415 lei, iar în total prejudiciul material în mărime de 4346901 (patru milioane trei sute patruzeci și șase mii nouă sute una) lei, în contul reparării prejudiciului moral suma de 15 000 (cincisprezece mii) lei, și în calitate de costuri și cheltuieli suma de 1 840 (una mie opt sute patruzeci) lei.

De asemenea a fost retras titlul executoriu nr. 2-442/2010 din 18 octombrie 2010 emis de Judecătoria Botanica mun. Chișinău privind încasarea din contul SIA „Aroma Floris S” Riga în beneficiul lui Chiriac Andrei a sumei datoriei de bază în mărime de 46718 dolari SUA, care conform cursul Băncii Naționale a Moldovei, la momentul emiterii hotărârii, a constituit suma de 537147,11 lei, suma de 114219,56 euro, care conform cursul Băncii Naționale a Moldovei, la momentul emiterii hotărârii, a constituit suma de 1857004,45 lei și dobânda de întârziere aferentă datoriilor în mărime de 18982,41 dolari SUA, care conform cursul Băncii Naționale a Moldovei, la momentul emiterii hotărârii, a constituit suma de 22805,30 lei și 46409,18 euro, care conform cursul Băncii Naționale a Moldovei, la momentul emiterii hotărârii, a constituit suma de 754529,73 lei, cât și a sumei de 8000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

În cauză însă, se constată că unul din temeiuri a cererii de revizuire Ministerul Finanțelor al RM a invocat faptul că la emiterea încheierii din 19 februarie 2014, a cărei revizuire se solicită la caz a participat un judecător care a participat la judecarea prezentei cauze și anume la emiterea hotărârii Judecătoria Botanica mun. Chișinău din 10 octombrie 2010, prin care a fost admisă acțiunea lui Chiriac Andrei înaintată împotriva SIA „Aroma Floris S” Riga cu privire la încasarea datoriei.

În asemenea împrejurări și întru evitarea admiterii unei încălcări a dispozițiilor statuate la art. 6 § 1 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de revizuire depusă de către Ministerul Finanțelor al RM, urmează a fi admisă cu casare încheierea Curții Supreme de Justiție din 19 februarie 2014 și reținerea pricina pentru examinarea cererii de revizuire a Agentului Guvernamental la Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Curtea Supremă de Justiție, în alt complet de judecători.

Colegiul consideră necesar de remarcat și faptul că unul din elementele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul stabilității raporturilor juridice, care înseamnă, între altele, că procedura de revizuire nu trebuie folosită de către instanțele naționale într-o manieră incompatibilă cu principiul securității juridice (cauza „Sfinx-Impex” SA c. Moldovei, nr. 28439/05 din 25 septembrie 2012).

Însă, potrivit practicii Curții Europene a Drepturilor Omului, instanțele judecătorești naționale sunt în drept de a admite derogări din principiile și garanțiile stabilite prin normele Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, inclusiv și din principiul securității raporturilor juridice, când aceasta este necesar într-o societate democratică, pentru garantarea și respectarea intereselor ce prevalează interesele reclamantului, în special, în caz în care aceasta cer interesele justiției.

Potrivit opiniei Curții Europene a Drepturilor Omului, expuse în hotărârea pronunțată pe cauza Nikitin versus Rusia, redeschiderea procedurii în baza unor fapte noi nu constituie o încălcare a drepturilor fundamentale prevăzute de art. 4 Protocolul 7 al Convenției. În asemenea cazuri, când hotărârea irevocabilă respectivă a dus la unele consecințe negative serioase, care nu pot fi rectificate de cât prin reexaminarea sau redeschiderea cauzei, iar violarea constatată este cauzată de erori sau deficiențe de o asemenea gravitate încât apare un dubiu serios în privința rezultatului procedurilor contestate, excluderea posibilității de revizuire a hotărârii, pentru motive formale, poate să ducă la încălcarea principiului echității și legalității hotărârii judecătorești, fiind lezată și încrederea publicului în autoritatea judecătorească.

În aceste condiții, instanța de recurs remarcă că admiterea cererii de revizuire în cauză, reieșind din sensul art. 3, 6 și paragraful 2 al art. 4 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, nu constituie încălcarea în privința intimatului a principiului securității raporturilor juridice, ci reprezintă o măsură necesară și admisibilă într-o societate democratică pentru apărarea unui interes public și a echității justiției. Redeschiderea procesului în pricina dată rezultă din necesitatea înlăturării unor consecințe negative serioase, generate în urma încălcării flagrante a normelor constituționale, care au lezat interese publice și care nu pot fi rectificate decât prin reexaminarea cauzei.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite cererea de revizuire depusă de către Ministerul Finanțelor al RM de a casa încheierea Curții Supreme de Justiție din 19 februarie 2014 și de a reține pricina pentru examinarea cererii de revizuire depusă de către reprezentantul Guvernului la Curtea Europeană a Drepturilor Omului - Agentul Guvernamental Lilian Apostol în Curtea Supremă de Justiție, în alt complet de judecători

În conformitate cu art. art. 269-270, art. 453 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e

Se admite cererea de revizuire depusă de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova.

Se casează încheierea Curții Supreme de Justiție din 19 februarie 2014, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Chiriac Andrei împotriva SIA „Aroma Floris S”, Riga Letonia cu privire la încasarea datoriei și se reține pricina pentru examinarea cererii de revizuire depusă de către reprezentantul Guvernului la Curtea Europeană a Drepturilor Omului - Agentul Guvernamental Lilian Apostol în Curtea Supremă de Justiție, în alt complet de judecători.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Valentina Clevadi

Iuliana Oprea

Sveatoslav Moldovan

Tamara Chișca-Doneva